

Tekst **Anne-Maartje Douqué** en **Erik Kraai**

Anne-Maartje Douqué is coördinerend adviseur en Erik Kraai is senior jurist, beiden werken Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding

Beeld: ACOI

Werken in het hart van de democratie

In het meinummer van het Od stond een uitdagende prikkel over het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI). De portee was dat in ACOI-adviezen vooral ‘open deuren’ staan met als uitsmijter de dringende oproep van de schrijver aan het Adviescollege om eens stage te lopen bij een gemeente, provincie of rijksonderdeel wegens gebrek aan praktijkervaring. Een kritische blik kan het Adviescollege zeker waarderen en de oproep van de auteur hebben we dan ook ter harte genomen. Zo konden we – na overleg met de auteur van de prikkel – eind augustus een dag meelopen bij de Tweede Kamer. Een bloemlezing van wat het werkbezoek heeft opgeleverd.

Iedereen mag sinds de invoering van de Wet open overheid de Tweede Kamer vragen om openbaarmaking van informatie. Volgens een advies van de parlementair advocaat geldt dit ook voor documenten van Kamerleden wanneer zij het instituut Tweede Kamer vertegenwoordigen. Ook is de Archiefwet in dat geval van toepassing. Kamerleden kunnen de Tweede Kamer bijvoorbeeld vertegenwoordigen als voorzitter van het presidium of in een parlementaire enquêtecommissie, op een buitenlandse reis of bij het organiseren van een congres namens de Kamer. Het gaat dan in feite om zogenaamde ‘sleutelfuncties’. Kamerleden zijn dan ook gevraagd om documenten die zij in zo’n officiële functie

vervaardigen of ontvangen alsnog in een centraal systeem op te slaan. Hiervoor is de nodige ondersteuning geregeld. En er zijn maatregelen getroffen zodat Kamerleden dit in de toekomst eenvoudig(er) zelf kunnen doen. Omdat het om ongeveer 75 Kamerleden gaat, die verder hun onafhankelijke rol als volksvertegenwoordiger vervullen, is het goed toepassen van de Woo een grote uitdaging.

In de spotlights

Na een bezoek aan het Woo-loket bij de Tweede Kamer, waar de Kamer mooie cijfers liet zien over de afhandeling van Woo-verzoeken, ontstond een intensieve discussie over persoonlijke beleidsopvattingen en wat te doen met

concepten. De Tweede Kamer staat vanzelfsprekend in de spotlights en Woo-verzoeken kunnen dan ook vaak rekenen op publieke en/of media-aandacht. Laat een goede uitvoering van de Woo wel voldoende ruimte voor vrije beraadslaging en een veilig gevoel van mensen die bij de Tweede Kamer werken? De interpretatie van de Woo en een passende werkwijze bij het beoordelen en eventueel lakken van persoonlijke beleidsopvattingen en concepten stonden in dit gesprek centraal.

Bijzondere stukken en bewaartermijnen

Ook werden we meegenomen in de wereld van de petitie die aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Deze stukken zijn blijvend te

Tentoonstelling 'De stem van de burger'

Om aandacht te vragen en ruimte te bieden voor de bijzondere petitieobjecten is er een tijdelijke tentoonstelling ingericht. Deze tentoonstelling bevindt zich op een centrale plek in het Tweede Kamergebouw en neemt de toeschouwer mee in het petitierecht, zoals opgenomen in artikel 5 van de Grondwet, en de uitwerking daarvan in de praktijk. Het recht om petitie te dienen geeft burgers de mogelijkheid om hun stem te laten horen bij de Tweede Kamer. Wat gebeurt er precies als je een petitie aanbiedt? En wat is de invloed van de stem van de burger op Nederlands beleid, nu en in de geschiedenis? Aan de hand van enkele opvallende voorbeelden en met behulp van diverse stukken uit het archief neemt de tentoonstelling de toeschouwer hierin mee.

selectielijst afspraken te maken over wanneer een foto voor dat doel voldoende is en welke creatieve stukken wel probleemloos voor de eeuwigheid bewaard kunnen worden. Zo kunnen ook de weekmakers en lijmrasten opgevraagd worden bij het Nationaal Archief – maar dan als foto.

Kaders bieden houvast voor weloverwogen keuzes

Het is goed om te zien dat bestaande kaders uiteindelijk ook in de praktijk voldoende houvast kunnen bieden om weloverwogen keuzes te maken. Van groot belang is dan natuurlijk wel om die keuzes goed vast te leggen, zoals de Tweede Kamer heeft gedaan. Archivering betekent immers niet alleen het maken van keuzes (wat bewaren we wel en wat niet), maar ook het vastleggen waarom daarvoor gekozen is. Bij het maken van deze keuzes moeten deskundigen, waaronder deskundigen van 'buitenaf' worden betrokken om hierbij alle maatschappelijke belangen goed tegen elkaar af te wegen. De conclusie van de dag: de praktijk bij de Tweede Kamer blijkt niet ver af te staan van de uitgangspunten en principes die aan de adviezen van het Adviescollege ten grondslag liggen. We kijken dan ook terug op een geslaagde dag.

Tentoonstelling 'De stem van de burger' was tot eind 2024 te bezichtigen

bewaren, maar worden niet altijd in een vorm aangeboden die zich gemakkelijk leent voor blijvende bewaring. Wij kregen bijzondere petitie te zien in de vorm van water- en grondmonsters uit een vervuilde rivier, een met ducttape verlijmd sleutel of wat te denken van Arjen Lubach die zichzelf als onderdeel van een petitie als Farao des Vaderlands aanbood. Het was

bijzonder om te zien hoe activistisch en creatief mensen in Nederland opkomen voor persoonlijke-, lokale-, regionale- of grensoverschrijpende belangen en kwesties, wat meteen ook een historisch beeld geeft van wat Nederlanders beweegt. Duurzaam en voor eeuwig bewaren van deze voorwerpen is helaas niet altijd goed mogelijk. De oplossing was hier om in de